

ריכוז מענה משרד הבריאות בנושא תקנות הסמים

02.07.2026

להלן ריכוז תשובותיה של מגר' מירי טריינין, מנהלת אגף הרוקחות במשרד הבריאות, לשאלות של רוקחים מכלל בתי המרקחת, העוסקות בפרשנות ויישום **תקנות הסמים המסוכנים**, שנכנסו לתוקף במרץ 2026.

המידע המובא במסמך זה מבוסס על תשובות והבהרות שנתקבלו ממשרד הבריאות נכון למועד פרסומו, והוא מוגש ככלי עזר והנחיה מקצועית בלבד. אין באמור במסמך זה כדי להחליף, לשנות או לגרוע מלשון החוק, מנוסח תקנות הסמים המסוכנים או מחוזרי משרד הבריאות. בכל מקרה של סתירה או אי-בהירות, הנוסח המחייב הוא הנוסח החוקי הרשמי בלבד.

במידה ועולות שאלות נוספות, נקודות הדורשות הבהרה מעמיקה יותר או סוגיות חדשות שלא קיבלו מענה במסמך זה, או בכל נושא אחר, הנכם מוזמנים לפנות אלינו בדוא"ל info@psi.org.il ואנו נרכז את הפניות מול הגורמים הרלוונטיים במשרד הבריאות.

ניפוק סטימולנטים לחודשיים

האם בניפוק סטימולנטים לחודשיים, הרופא חייב לציין במדויק "טיפול המשכי" או שניתן לכבד מרשמים בהם נרשם "טיפול קבוע/ טיפול ממושך" (בנוסף לכך שהוא צריך לציין במפורש שהוא מבקש ניפוק לחודשיים)?

(ב) רשאי רופא לרשום מרשם לסם מסוכן לטיפול בהפרעות קשב וריכוז וכן לטיפול בנרדמות (Narcolepsy) והפרעת אכילה כפייתית (Binge Eating Disorder) בכמות המתאימה ל-62 ימי טיפול לכל היותר, או שני מרשמים בכמות המתאימה לעד 31 ימי טיפול בכל אחד, לפי תקנה 13(ב), ובלבד שהטיפול הוא טיפול המשכי והרופא השתכנע בהתאמת הטיפול למטופל; הרופא יורה על כך על גבי מרשם כאמור בצורה ברורה, ויציין את האבחנה ואת הסיבה לכמות שבמרשם כאמור; לעניין פסקה זו, "טיפול המשכי" – טיפול שניתן באותו תכשיר ובאותו מינון בטרם מתן המרשם למשך תקופה רצופה של שלושה חודשים לפחות;

התקנות מפרידות בין אפשרות של רופא לתת מרשם מעל 10 ימי טיפול ועד ל-31 ימים לבין אפשרות של רופא לתת מרשם לטיפול של עד 62 ימים. מעצם ההפרדה ניתן להבין כי הסיבה שמספיקה למרשם מעל 10 ימי טיפול (שזו ברירת המחדל) ועד 31 ימים אינה מספיקה למתן מרשם עד 62 ימי טיפול.

התקנות גם קובעות 3 תנאים בסיסיים מצטברים:

- רק להתוויות המפורטות בתקנות (קשב וריכוז ADD/ADHD, נרדמות Narcolepsy, הפרעת אכילה כפייתית Binge Eating Disorder)
- טיפול המשכי – אותו תכשיר קרי אותו חומר פעיל, אותו חוזק ואותה צורת מתן וטיפול של לפחות 3 חודשים טרום מתן המרשם לתקופה של עד 62 ימים.
- הרופא צריך להיות משוכנע כי הטיפול המשכי מתאים למטופל – הרופא צריך להיות משוכנע כי המטופל מאוזן ומיוצב על הטיפול המשכי, כלומר לא צפויים להיות שינויים בטיפול אשר יגרמו להצטברות של סמים מסוכנים בבית המטופל מכיוון שהחליפו לו טיפול.

לפיכך, הרופא צריך:

- לפרט את **האבחנה** במפורש
- להורות בצורה ברורה ומפורשת על המרשם כי **מבוקש טיפול ל-62 ימים**
- לציין כסיבה את אחת החלופות: **"טיפול המשכי, המטופל מאוזן בטיפול" או "טיפול המשכי, הטיפול מתאים למטופל"**

חשוב להדגיש: תיקון נוסף שנעשה בתקנות הוא הגדרה של "גורם מורשה" אשר רשאי לרשום מרשם (סעיף 26 בפקודת הרוקחים) – רופא, אח/ות, רופא שיניים, רופא וטרינר או רוקח. אולם, מתן מרשם לממריצים לצורך ההתוויות שפורטו בתקנות הסמים המסוכנים לתקופה של עד 62 ימים, מותר רק לרופאים ולכן כתוב במפורש "רשאי רופא" ולא "רשאי גורם מורשה".

ניפוק מינון חריג במרשמי אופיואידים

- בחריגה ממינון בטור ב' - נדרשים אבחנה ונימוק (למשל כשלון טיפולי במינון רגיל)**
- א. האם כאבים כרוניים / חזקים זו אבחנה מספקת או שזה רק סימפטום/ התוויה למתן התרופה? הניסוח התקין הוא "כאבים כרוניים שאינם מגיבים לטיפול במינון רגיל"**
- ב. האם במקרה של חולה אונקולוגי גם חייבים נימוק? עבור חולה אונקולוגי במקרה של מינון חריג מספיק לציין שזה חולה אונקולוגי. במקרה של כמות מעל 10 ימים צריך לציין גם סיבה.**
- ג. מה המגבלה במינון כשיש אבחנה ונימוק? האם מגיעים עד טור ג? האם ניתן לחרוג בלי מגבלה כלל? האם יש הבדל בהתייחסות בין אונקולוגי למחלות אחרות? חריגה טור ג' מיועדת רק עבור חולים אונקולוגים וחולים במחלה קשה. מהי מחלה קשה זה משהו שנתון לפרשנות. מצופה מהרוקח שיפעיל שיקול דעת מקצועי ואם עומד מולו מטופל שעל פי המרשם אמור להיות בחוסר תפקוד טוטלי והוא נראה בסדר – צריך לבדוק מול הרופא לפני שמנפקים.**
- המשך לסעיף ג' - אנהנו שואלים כי לצערנו, גם במקרה של אונקולוגים יש חולים במצב מתקדם ויש חולים שמוגדרים אונקולוגים במשך שנים, נמצאים על מינונים גבוהים מאוד ואף אחד לא מנסה להוריד אותם מהם.**
- זה נכון שחלק מהטיפול של משרד הבריאות במגיפת האופיואידים זה גם פיקוח על קופות החולים. אם רוקח נתקל בחשד לשימוש לרעה או שימוש לא מושכל, הוא יכול לפנות להנהלת הרוקחות של הקופה או לרוקחות המחוזית. כמובן, לא להפסיק למטופל את הטיפול באופן פתאומי אלא להציף את הבעיה לגורמים שהזכרו כדי שימשיכו טיפול מול הרופא.